

Doç. Dr. Güray ERDÖNMEZ

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

**ALACAKLILARA ZARAR
VERME KASTIYLA YAPILAN
TASARRUFLARIN İPTALİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR CETVELİ	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM TAKİP HUKUKUNA ve MADDİ HUKUKA İLİŞKİN ŞARTLAR

§ 1 Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların Kapsamı	5
I. Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların Genel İptal Sebebi Olması	5
II. İİK m.278 ve İİK m.279 Hükümlerinin Kapsamına Giren Tasarruflar	9
III. Muvazaalı İşlemler Hakkında İptal Davası Açılıp Açılmayacağı Meselesi	12
A. Genel Olarak.....	12
B. Doktrinde İleri Sürülen Görüşler	12
1. Muvazaalı İşlemlere Karşı İptal Davası Açılmayacağı Görüşü	12

2. Muvazaalı İşlemlere Karşı İptal Davası Açılabileceği Görüşü	14
C. Yargıtay'ın Konuya İlişkin Uygulaması.....	16
D. Görüşümüz	21
1. Sorunun Temeli	21
2. Doktrindeki Görüşlerin Değerlendirilmesi	25
3. Yargıtay'ın Konuya İlişkin Uygulamasının Değerlendirilmesi	29
4. Sorunun Çözümüne Yönelik Öneriler	33
§ 2 Alacaklının Beş Yıl İçinde İcra veya İflâs Takibi Yapması Şartı	41
I. Genel Olarak.....	41
II. İcra veya İflâs Takibi Yapma Şartının Sevk Ediliş Nedeni ve Doğurduğu Sonuçlar	42
III. De Lege Ferenda	46
§ 3 Borç Ödemeden Aciz Vesikası Getirme Şartı	47
I. Aciz Vesikasının Sunulma Nedeni ve Zamanı	47
II. Tasarrufun İptali Davasına Sunulabilecek Aciz Vesikaları	52
A. Geçici Aciz Vesikası	52
B. Kesin Aciz Vesikası	55
III. İflâsın Ertelenmesine Karar Verilen Hallerde Aciz Vesikası Sunulması Zorunlu mudur?	56
§ 4 Borçlunun Tasarrufun Yapıldığı Tarihte Borca Batık Olması Şartı.....	58
I. Borca Batıklık Kavramı	58
II. Borca Batıklığın Tespiti	60
III. Borca Batıklık Şartının Olması Gereken Hukuk Bakımından Değerlendirilmesi	63
A. Kanunun Mevcut Düzenlemesinin Eleştirisi	63
B. De Lege Ferenda	68
§ 5 İptali İstenen Tasarrufun Borcun Doğumundan Sonra Yapılması Zorunlu mudur?	71
I. Genel Olarak.....	71

II. İsviçre Hukukundaki Durum.....	71
III. Türk Hukukundaki Durum.....	72
A. Doktrindeki Görüşler.....	72
1. Tasarrufun Borcun Doğumundan Sonra Yapılması Gerektiği Görüşü.....	72
2. Tasarrufun Borcun Doğumundan Sonra Yapılmasının Gerekli Olmadığı Görüşü	73
B. Yargıtay'ın Konuyla İlgili İçtihadı	74
C. Görüşümüz	75

İKİNCİ BÖLÜM

OBJEKTİF ve SÜBJEKTİF ŞART

§ 1 Objektif Şart.....	81
I. Alacaklıları Zarara Uğratma Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptale Tabi Olduğu Şüpheli Dönem	81
A. Genel Olarak	81
B. Şüpheli Dönemin Hesaplanması	82
C. Şüpheli Dönem Süresinin Durması	87
1. Genel Olarak.....	87
2. İsviçre Hukukundaki Durum	88
3. Türk Hukukundaki Durum	90
4. De Lege Ferenda	91
II. Borçlunun Alacaklıları Zarara Uğratan Tasarrufları.....	93
A. Genel Olarak.....	93
B. Dava Konusu Tasarrufu Gerçekleştiren Kişi.....	94
1. Borçlu veya Borçlunun Temsilcisi	94
2. Üçüncü Kişi	95
C. Zarar Verme Kastından Dolayı Açılan İptal Davasına Konu Teşkil Edebilecek Tasarruflar	99

1. Dava Konusu Olabilecek Tasarrufların Çerçevesinin Çizilmesi	99
2. İptal Davasına Konu Olumlu ve Olumsuz Tasarruflar..	107
a. Borçlunun Olumlu Tasarrufları.....	107
aa. Borçlunun Maddi Hukuka İlişkin Olumlu Tasarrufları	107
bb. Borçlunun Medenî Usûl Hukukuna ve Takip Hukukuna İlişkin Olumlu Tasarrufları	108
b. Borçlunun Olumsuz Tasarrufları	113
aa. Genel Olarak.....	113
bb. Borçlunun Maddi Hukuka İlişkin Olumsuz Tasarrufları	116
cc. Borçlunun Medenî Usûl Hukukuna İlişkin Olumsuz Tasarrufları	118
dd. Borçlunun İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Olumsuz Tasarrufları	122
III. Tasarrufun Borçlunun Malvarlığına Olumsuz Etkisi ve Alacaklıların Uğradıkları Zarar.....	123
A. Genel Olarak.....	123
B. Tasarrufun Borçlunun Aktifine Olumsuz Etkisi	126
C. Borçlunun Tasarrufu İle Ortaya Çıkan Zarar Arasındaki İlliyet Bağı	133
D. Zararın Türleri.....	135
1. Genel Olarak.....	135
2. Doğrudan Zarar.....	135
3. Dolaylı Zarar.....	137
E. Zararın İspatı.....	141
§ 2 Sübjektif Şart	144
I. Borçlunun Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Hareket Etmesi	144
A. Genel Olarak.....	144
B. Kastın Türleri.....	147
1. Doğrudan Kast.....	147
2. Dolaylı (Gayri Muayyen) Kast.....	154

II. Borçlunun Alacaklılara Zarar Verme Kastının İspatı.....	159
A. Genel Olarak.....	159
B. Zarar Verme Kastının Doğrudan ve Dolaylı İspatı	160
C. Borçlunun Zarar Verme Kastına İşaret Eden Emareler	163
1. Borçlunun Mali Durumun Kötü Olması	163
2. Hayatın Olağan Akışına Aykırı İşlem Yapılması	166
3. Borçlu Aleyhinde İcra Takibi Başlatılması, Dava Açılması veya Geçici Hukuki Koruma Önlemleri Alınması.....	168
4. Borçlu İle Üçüncü Kişi Arasında Yakınlık veya Organik Bağ Bulunması.....	168
III. Borçlunun İçinde Bulunduğu Mali Durumun ve Zarar Verme Kastının Üçüncü Kişi Tarafından Bilinmesi	171
A. Genel Olarak.....	171
B. İspat Hukukuna İlişkin Temel Meseleler	173
1. Genel Olarak.....	173
2. İspat Yüğü.....	176
3. İspatın Konusu	178
4. İspat Ölçüsü	181
C. Borçlunun Mali Durumunun ve Zarar Verme Kastının Üçüncü Kişi Tarafından Bilindiğinin Doğrudan İspatı.....	182
1. Genel Olarak.....	182
2. Davacı Lehine Sevk Edilen Kanuni Karineler	183
a. Borçlunun Eşi ve Yakın Hısımlarıyla Yaptığı İşlemler.....	183
b. Ticari İşletmenin veya İşyerindeki Emtianın Devrine İlişkin Karine	188
3. Kanuni Karinelerin Aksinin İspatı.....	195
a. Borçlunun Eşi ve Yakın Hısımlarına İlişkin Karinenin Aksinin İspatı	195
b. Ticari İşletmenin veya İşyerindeki Ticari Emtianın Devrine İlişkin Karinenin Aksinin İspatı	197

D. Borçlunun Mali Durumunun ve Zarar Verme Kastının Üçüncü Kişi Tarafından Bilindiğinin Dolaylı İspatı	199
1. Genel Olarak.....	199
2. Üçüncü Kişinin Borçlunun Mali Durumunu ve Zarar Verme Kastını Araştırma Yükümlülüğü.....	201
3. Üçüncü Kişinin Borçlunun Borca Batık Olduğunu ve Zarar Verme Kastını Bildiğine İşaret Eden Fiili Karineler	212
a. Borçlunun Mali Durumunun Kötü Olması	212
b. Hayatın Olağan Akışına Aykırı İşlem Yapılması.....	218
c. Borçlu Aleyhinde İcra Takibi Başlatılması, Dava Açılması veya Geçici Hukuki Koruma Önlemleri Alınması.....	221
d. Borçlu ile Üçüncü Kişi Arasında Yakınlık veya Organik Bağ Bulunması.....	223
e. Borçlu ile Üçüncü Kişinin Aynı Sektörde Faaliyet Göstermesi	225
f. Borçlu ile Üçüncü Kişinin Küçük Bir Yerleşim Yerinde Yaşamaları	227
IV. Mahkemenin Üçüncü Kişinin Gösterdiği Karşı Delillerle Birlikte Yapacağı Değerlendirme.....	230

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALACAKLILARA ZARAR VERME KASTIYLA YAPILAN MUHTELİF TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

§ 1 Takas	235
§ 2 Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşmelerle İlgili Tasarruflar	238
I. Genel Olarak.....	238
II. Borçlunun Kendi Edimine Eşdeğer Bir Karşı Edim Elde Etmesi.....	239

A. Eşdeğer Karşı Edimin İptal Davası Açılmasını Önlediği Haller.....	239
B. Eşdeğer Karşı Edime Rağmen İptal Davası Açılabilen Haller.....	246
§ 3 Ödünç Sözleşmesiyle İlgili Tasarruflar	250
I. Ödünç Sözleşmesinden Doğan Borçlara Karşılık Yapılan Ödemeler	250
A. Genel Olarak.....	250
B. Adi Alacakların Ödenmesi	253
1. Genel Olarak.....	253
2. Objektif Şart	253
3. Sübjektif Şart	259
a. Borçlunun Zarar Verme Kastıyla Hareket Etmesi ...	259
b. Borçlunun Mali Durumunun ve Zarar Verme Kastının Üçüncü Kişi Tarafından Bilinmesi	272
C. İmtiyazlı ve Rüçhanlı Alacakların Ödenmesi.....	278
II. Ödünç Sözleşmesinden Doğan Borçlara Karşılık Teminat Gösterilmesi	281
A. Genel Olarak.....	281
B. Borçlunun Doğrudan Zarar Doğuran Tasarrufları.....	282
1. Borçlunun Kendi Borcuna Karşılık Teminat Göstermesi	282
2. Borçlunun Üçüncü Kişinin Borcuna Karşılık Teminat Göstermesi	287
C. Borçlunun Dolaylı Zarar Doğuran Tasarrufları.....	288
§ 4 Mali Durumun İyileştirilmesi Amacıyla Gerçekleştirilen Tasarruflar	291
I. Genel Olarak.....	291
II. Mali Durumun İyileştirilmesi İçin Mahkemeye Başvurulmadan Önce Gerçekleştirilen Tasarruflar	292
A. Genel Olarak.....	292

B. Muaccel Borçlar İçin Yapılan Ödemeler İle İşletmenin Faaliyetini Sürdürebilmesi İçin Gerçekleştirilen İşlemler	294
C. İşgörme Akitleri Nedeniyle Yapılan Ödemeler	310
1. Genel Olarak	310
2. Objektif Şart	312
3. Sübjektif Şart	318
III. Borçlunun İflâsın Ertelenmesi Talebinde Bulunduktan Sonraki Tasarrufları	324
A. Genel Olarak	324
B. Kayyımdan Onay ve Mahkemeden İzin Alınmadan Yapılan İşlemler	325
C. Kayyımdan Onay ve Mahkemeden İzin Alınarak Yapılan İşlemler	327
IV. Borçluyla İşlem Yapan Üçüncü Kişi Hakkında İflâsın Ertelenmesine Karar Verilmesi	334
§ 5 Mûtaad İşlemler ile Kanuni Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesine Yönelik İşlemler	336
SONUÇ	341
BİBLİYOGRAFYA	351